

*DĚDICKÉ PRÁVO JAKO NEVYHNUTELNÁ SOUČÁST PRÁVA:
ZPRÁVA Z DĚDICKOPRÁVNÍ SEKCE OLOMOUCKÝCH
PRÁVNICKÝCH DNŮ 2025*

Dne 22. a 23. května 2025 proběhla na půdě Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci tradiční konference *Olomoucké právnícké dny*, v jejímž rámci se poprvé otevřela i historicko-dědickoprávní sekce s mezinárodní účastí nazvaná *Es muß sein! aneb Dědické právo jako nevyhnutelná součást práva*. Tento název, vycházející z poslední věty Beethovenova smyčcového kvarteta číslo 16 a ze slov hlavního hrdiny Kunderovy *Nesnesitelné lehkosti bytí*, výstižně vystihl hlavní myšlenku celé sekce: dědické právo je nezbytnou součástí právního řádu, která se dotýká každého z nás, protože každý je zpravidla za života dědicem a po smrti nás všech proběhne řízení o naší pozůstalosti.

Sekci organizovali a moderovali doc. Ondřej Horák z katedry teorie práva a právních dějin Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a dr. Adam Talanda, odborný asistent na katedře soukromého práva a civilního procesu tamtéž a soudce.

V úvodním slově moderátoři připomněli nejen osudovou nevyhnutelnost dědění, ale i význam dědického práva napříč právními systémy a historickými etapami. Zdůraznili význam středoevropské právní tradice, k níž se české soukromé právo navrátilo rekonstrukcí v roce 2014.

Ve dvou blocích, do nichž bylo jednání v sekci rozděleno, vystoupili řečníci z České, Slovenské a Polské republiky s komparativně laděnými příspěvky. Jako první vystoupil již zmíněný doc. Horák s přehledem inspiračních zdrojů současného českého dědického práva (mj. detailně popsal česko-rakouskou tradici) a dále se z historicko-i geograficko-komparativního pohledu zaměřil na postavení spolutvůrčí osoby v dědickém právu.

Mgr. Jakub Slavík, asistent soudce Nejvyššího soudu a doktorand Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, rozebral ochranu nepominutelných dědiců ve světle nakládání s majetkem zůstavitele jinými právními jednáními než závětí či dědickou smlouvou, jako vyčleněním majetku zůstavitele do svěřenského fondu atp. Dr. Kristián Fischer, notářský koncipient a doktorand katedry občanského práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, se věnoval otázce, jak naložit s testamentární posloupností ke konkrétním věcem, které se v době smrti zůstavitele již nenacházejí v pozůstalosti.

Problematiku svěřenského nástupnictví ke zbytku (*fideicommissum eius, quod supererit*) objasnil dr. Filip Plašil, notář v Pardubicích a doktorand Právnické fakulty Univerzity Palackého, který upozornil na úskalí této – české praxi zatím prakticky neznámé – podoby fideikomisární substituce.

Zkraje druhého bloku jednání pak vystoupil dr. Wladyslaw Peksa, odborný asistent na Institutu práva Ekonomické univerzity v Krakově, s příspěvkem o vývoji dědického

práva v Polsku ve 20. století, přičemž se věnoval mj. otázce dědění pozůstalosti válečných obětí a poválečných emigrantů.

Dr. Matouš Procházka, notářský kandidát a doktorand Právnické fakulty Univerzity Palackého, se posléze v prakticky laděném příspěvku zaměřil na zásadu zachování hodnot jako klíčový interpretační princip, mj. s ohledem na dědickou nezpůsobilost. Mgr. David Marhold, rovněž doktorand na stejné fakultě, připomněl odkaz významného meziválečného romanisty prof. Egona Weisse v oblasti dědické nezpůsobilosti, především v souvislosti s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 2021, sp. zn. 24 Cdo 106/2021.

Dr. Karin Raková z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě představila srovnávací analýzu české a slovenské úpravy vydědění s důrazem na okamžik, k němuž musí být naplněn důvod vydědění. Doc. Pavel Salák z katedry dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně poté vystoupil s příspěvkem o příčinách a důsledcích neplatnosti závěti s úlevami podle současného občanského zákoníku.

Na závěr vystoupil prof. Miroslav Lysý z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, který představil základy závětního práva ve středověkém Uhersku na základě tzv. Varadínského registru.

Mezi jednotlivými konferenčními příspěvky probíhala diskuse, v níž se diskutující blíže dotkli například již zmíněného tématu dědické nezpůsobilosti či dědického práva spolužijící osoby. Vedle aktivních řečníků se sekce zúčastnili také notáři, kteří do diskuse přispěli svými praktickými zkušenostmi.

Během jednání panovala v sekci odborná, ale zároveň vstřícná a živá atmosféra. Vzájemná výměna názorů mezi zkušenými akademiky, praktikujícími notáři a doktorandy potvrdila, že dědické právo je oblastí, která nejen zasahuje do života každého člověka, ale také stále přináší nové otázky i výzvy pro právní teorii i praxi. Sekce *Es muß sein!* tak plně dostala svému názvu – dědické právo zkrátka „musí být“.

JUDr. Kristián Fischer
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
kristian.fischer@prf.cuni.cz
ORCID: 0009-0005-0798-8482

DOI: 10.14712/23366478.2025.507